

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך פחד כנגד ביטחון

רוב בני האדם כביכול בריאים בנפשם, ואינם לוקים בתחושות של פחד מעצמם. אך יש לידע, כי באמת, אין זה מחמת קיומו של איזון מופלא בנפשם שקולט את הפחד של הקדושה בטהרתו, והוא משמש אותם לחזק דבקותם באחדותו ית"ש. אלא, מכיוון שרוב בני האדם נפשם עבה, חסומה ואטומה, ובכלל לא זוכה להתנוצצות של ניצוצות מאותו אור עליון ושורשי של כוח הפחד של הקדושה. הם לא הגיעו לכלל תפיסה כי שורש הפחד הוא פחדו של האדם מעצמו, מה-'היות' שלו כנברא. ולכן אין להם פחד מעצמם, הם כביכול שפויים וחסוכים מאותו הסבל הנפשי.

לעומתם, אותו המיעוט של בעלי הסבל הנפשי שתארנו, הם לוקים בו מחמת כך שיש להם נפש עדינה או מחמת שעברו עליהם כל מיני מאורעות נפשיים שגרמו לסדק מסויים בנפשם. אזי אותו אור עליון בוקע דרך עדינות הנפש או מבעד לאותו הסדק הנפשי, וניצוצות ממנו זורחים על הנפש התחתונה שחשה בכוח הפחד הפנימי מעצם ההיות של עצמה. ברם, בכדי לחיות בשפיות עם פחד הקדושה הזה, נצרך לשם כך איזון של חיי קדושה ברמה גבוהה. אולם אדם שמצד אחד אין לו חיי קדושה ותפיסה של אחדות והתכללות בקב"ה, אך מצד שני בקע לנפשו אור של פחד מעצם היותו נברא שלא להיות מציאות נפרדת לעצמה, התוצאה לכך היא פחד חולני שהוא פוחד מעצמו בכלי הנפש הבהמית התחתונה.

פחד זה מסיב לו צער נפשי נורא עד שחיי אינם חיים. זוהי מציאות של התראות הקללות האמורות בפרשת כי תבוא, שנאמר בהם פחד - 'והיו חייך תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחיך. בבקר תאמר מי-יתן ערב ובערב תאמר מי-יתן בקר מפחד לבבך אשר תפחד' - זהו פתגם ידוע השגור בפי העולם בימינו - 'אדם שמפחד מהצל של עצמו'.

דע את שמחתך שורש שמחת חודש אדר פרק ב'

משנכנס אדר מרבין בשמחה (תענית כט, א). האדם צריך לצרף את נפשו לריבוי של שמחה. אך לא התבאר היטב בדברי חז"ל להדיא, איך השמחה בנפש. [הגם שיש דין היוצא מזה למעשה, כמו שאמרו חז"ל (שם כט, ב) שמי שיש לו דין עם גוי ידון איתו בחודש אדר דבריא מזליה, מיהו זה אמור רק לענין התולדה של אותה שמחה שקיימת]. השמחה היא חלק מחושי הנפש, וננסה קצת להתבונן ולהבין מהי אותה שמחה שחלה בנפש.

נקדים לזה דנודע דיש י"ב חדשים בשנה כנגד י"ב שבטים. ויש מחלוקת בדברי רבותינו, כנגד איזה שבט הוא חודש אדר. הגר"א כותב (פירוש לספר יצירה ה, ג) שחודש אדר הוא כנגד זבולון. וזה נלמד מהפסוק שנאמר (דברים לג, יח) שמח זבולון בצאתך, והוא על דרך שנאמר (ישעיהו נה, יב) כי בשמחה תצאו, הרי שנאמר שם להדיא לשון של שמחה. כי חודש אדר כל עניינו שמחה, מרבין בשמחה. אך לדעת האריז"ל חודש אדר הוא כנגד נפתלי, וכתוב שזה נלמד ממה שנאמר (דברים לג, כג) נפתלי שבע רצון. ופירש רש"י, שבע רצון, שהיתה ארצו שבעה כל רצון יושביה. רואים כאן שתי שיטות, שני מהלכים, מהיכן אנחנו יודעים את גדרי השמחה, ולפי זה ננסה להבין מהי המהות של אותה שמחה.

תחילה עלינו להבין את שורש שמחת זבולון, מתי יש שמחה לאדם? דוגמא הפשוטה בלשון חז"ל (שיר השירים רבה א, ט) כאשר יש גומרה של תורה, אז יש שמחת תורה. עושים סעודה, עושים שמחה לגומרה של תורה. כלומר הגדרת שמחה בנפש מהי? שנכנסתי לתהליך מסוים, והתהליך הגיע לנקודת ההשלמה שלו, שם חל מציאות של שמחה. כל שמחה כאשר הדבר הושלם, הבניין נגמר, התהליך הגיע לנקודה האחרונה שבו, בהגיעו לשלמותו, יש לנו מציאות שנקראת שמחה. איזהו עשיר השמח בחלקו (אבות ד, א). כלומר, כאשר אני שמח בחלקי כלומר, שלדידי הגעתי להיכן שאני צריך להגיע. כלומר, הושלם מה שאני צריך. זה נקרא איזהו עשיר השמח בחלקו. ההשלמה של הדבר מביאה לשמחה.

זהו שמח זבולון בצאתך. הוא יוצא ומשיג את חלקו, וזוהו הוא שמח. אם כן במה השמחה, הוא יוצא לפועלו, מביא את

ברורה להכין את הרצון. כמו שנאמר (משלי טז, א) לאדם מערכי לב, ומה' מענה לשון. מה יצא לפועל, מה לא יצא לפועל? זה כבר לא תלוי בי. כמ"ש חז"ל (קידושין מ, א) אפילו חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשה. אז מה חשב אותו אדם לעשות? הוא הכין את לבבו ורצונו האמיתי באמת לעשות את רצון קונו. כמובן שאם בן אדם לא עשה, לא מחמת שהוא נאנס, זה מחמת שחסר לו ברצון. אבל אם רצונו הוא רצון שלם, ונאנס ולא עשה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשה. על כן לאדם הנמצא בדרגא זו אין נפקא מינה, אם הוא עשה. אלא האם הוא הכין את לבבו ברצון שלם.

העלם הרצון

ראשית צריך להבין, שנאמר בנפתלי שבע רצון, אז התגלה לו מה הרצון. אחרת ממה הוא היה שבע רצון? אם אין בירור גמור מהו הרצון, אי אפשר לשבוע ממנו. כדוגמא שאומרת הגמרא (יומא עד, ב) שסומא איננו שבע, כי הוא לא רואה מה שהוא אוכל. אם אני רוצה להיות שבע מהרצון, צריך שיהיה ברור לי מה אני רוצה.

מה האדם רוצה? זה הכח שנעלם מהאדם עצמו, מה עומק רצונו. מה עומק הרצון של האדם, זה בעצם נעלם מהאדם. בדקות יותר, נאמר בגמרא (סוכה נב, ב) ואת הצפוני ארחיק מעליכם, זה יצר הרע שצפון בליבו של האדם. כלומר, מה יצר הרע עושה? הוא צפון בליבו של האדם, הוא מצפין לו את הרצון של עצמו. כלומר, היצר הרע מצפין לאדם את הרצון של האדם.

היכן עיקר הנקודה מה שהוסתר מהאדם? הוסתר ממנו מה הוא רוצה. בודאי שאם תשאל אדם על דרך כלל, מה אתה רוצה? הוא יגיד כמה דברים. זה מחמת שהאדם יודע מה שהוא רוצה ברובדים החיצוניים, של הנפש. אבל אם אדם באמת, היה יודע מה הוא רוצה. הוא היה יודע מה רצון הקדושה שלו מאידך, ומה הרצון של הצד השני שלו, לפי האמת באופן מוחלט, הוא היה חוזר בחזרה, הדר קיבלוה מאהבה. רק על דרך כלל, מה שנעלם מהאדם, מה האדם רוצה.

על זה נאמר (חולין קלט, ב) אסתר מן התורה מנין (דברים לא, יח) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא. יש כאן העלם של רצון הרצון נעלם. כי אף שמצינו בחז"ל (קידושין נ, א) כופין אותו עד שיאמר רוצה אני. אני מוציא אותו מכוח הכפיה, אני מוציא גם את הרצון. אבל עדיין הוא לא ברור, כי מה מתגלה בפשטות? הכופה אותו, והרוצה אני עדיין נעלם. אבל כשמקבלים את זה מאהבת הנס מרצון, אזי מתברר להדיא מה הרצון האמיתי. זה בעצם סוד הגילוי האמיתי של מגילת אסתר, הגילוי של הרצון המוסתר. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

חלקו, מפרנס את יששכר, והרי שהוא שמח בחלקו. שמח זבולון בצאתך. אם כן במה הוא שמח, במה שיש לו מבחוץ. במה שהוא יוצא. זה נקרא שמח זבולון בצאתך. במה שנמצא בחוץ.

שמח זבולון בצאתך, זהו מקור ברור לשמחה. אבל כשנאמר בנפתלי - נפתלי שבע רצון, לכאורה אם היו שואלים אותנו, האם אדם ששבע רצון הוא אדם ששמח, היינו משיבים דיש שבע רצון, וישנה שמחה. אך מדברי האריז"ל מבואר דמי שהוא שבע רצון, זה מצרף את האדם לידי כך, שהוא מגיע לידי מרבין בשמחה. והטעם לכך הוא, דנפתלי שבע רצון. ממה הוא שבע? הוא שבע מהרצון של עצמו. מה זה שבע רצון? רש"י אומר כפשוטו: כל אותם בני אותו מקום, של חלק של נפתלי היו שבעים ומרוצים מחלקם.

שבע רצון

כשאנחנו קורים על דרך כלל שבע רצון, לאיזה מקרים אנחנו מתכוונים? אני לא שבע מהרצון. אלא שרצוני התקיים, למשל, אדם קנה בית, והוא נשאל האם אתה שבע רצון מהבית, אזי הוא משיב כן. ממה הוא שבע? מהרצון או מהבית? מהבית. זה לא נקרא נפתלי שבע רצון. הוא שבע מהרצון, הוא לא שבע מחלקו שיש לו בעולם. אלא הוא שבע מהרצון.

אך ההגדרה של נפתלי הוא שבע רצון. הוא שבע מרצונו. אפילו אם הוא לא יצא לפועל. כל אדם על דרך כלל, אם הרצון שלו לא יצא לפועל, אתה שואל אותו אם הוא שבע רצון, מה הוא יענה? הוא יענה שום דבר לא יצא לפועל, איך אני אהיה שבע רצון? אך אצל נפתלי זה דייקא בדיוק הפוך. נפתלי שבע רצון. ממה הוא שבע? לאחר שהוברר לו מה רצונו, וברור לו שרצונו הוא באמת רצון אמת, והוא רוצה אותו בלבב שלם, על כן כשהוא רוצה את אותו רצון בלבב שלם, מה הגילוי שמתגלה כאן, שהוא שבע מעצם הרצון. מתי האדם שבע? כאשר הוא לא רוצה עוד, אז הוא שבע.

אם אני רוצה מעבר לרצון עוד, כי אני רוצה שזה יצא לפועל, ואני לא מסתפק ברצון, נמצא שאני לא שבע ברצון. אם אני רוצה לא רק לרצות את הדבר, אלא אני רוצה גם להוציא אותו מהכוח לפועל, אזי מה יקרה כאשר נאנסתי, חשבתי לעשות מצווה ונאנסתי, ולא הצלחתי לעשות? האם אני שבע? לא. אני רוצה לעשות ולא הצלחתי. אבל כשנאמר נפתלי שבע רצון, גם אם הרצון לא יצא לפועל, אני שבע בעצם הרצון. אם הצלחתי להכין את הרצון שלי בשלמות, אז אני שבע בחלקי. ואף אם הוא לא יצא לפועל, זה לא תלוי בי. נפתלי שבע רצון, ממה הוא שבע? מזה שהוא ערך את לבבו ורצונו בשלמות.

מה עומק הדבר? כל העבודה שלנו? להכין את הלב, ובלשון

פחד מבטל את הישות הנפרדות ה'שני' - הוא מחזיר את האדם להיכללות בשורשו

ישנו יסוד בחז"ל ש-'חרדה מסלקת את הדמים'. על פי יסוד זה נפסק דין בשו"ע - 'אשה שהיתה נחבאת במחבא מפני פחד והגיע שעת וסתה אינה חוששת לו'. וכן נאמר במדרש - בשעה שהיו ישראל במצרים, לא היו רואות דם מפני שאימת המצרים עליהם. ואף כשישב במדבר לא היו רואות דם נידה, שהייתה שכינה עמהן. נמצא שכאשר אשה נמצאת תחת אימות פחד באופן סדיר לאורך תקופה מסוימת, הדבר גורם לסילוק הדמים.

ואף שהגמרא מקשה - היאך נאמר שחרדה מסלקת הדמים, הרי לפי שיטת בית שמאי נשים שוותות דם נידה סמוך למיתתן מחמת בעיותן מראית מלאך המות? וכן מקובל שפירוש 'ותתחלחל המלכה מאד' שאסתר המלכה פרסה נידה מחמת פחד שנפל עליה פתאום עקב בשורת גזירת המן, קריעת הבגדים וזעקת מרדכי, ולבוש שק ואפר? מתרצת הגמ' - שבעתה פתאומית גורמת לרפיון ולכן פורסות נידה. מה שאין כן פחד סדיר לאורך תקופה - מכוון, ובכך גורם לסילוק דמים.

על פי מהלך דברינו בביאור הפחד של קדושה, ניתן להבין את עומק העניין של 'חרדה מסלקת את הדמים'. כיוון שתכונת כוח הפחד המתוקנת בנפש עניינה להחזיר את הענף להיכלל באחדותו בשרשו, הפחד גורם לביטול ה-'יש' ה-'שני' ה-'נפרדות', לפיכך ישנו סילוק של דם הרחם, דם הוולד. הפחד מסלק את תהליך ההולדה, ההתפרטות, יצירת ה-'שני'. כיוון שהפחד מחזיר כל ענף להתאחדותו בשורשו, לפיכך כל אדם

לפי תפיסתו מהו שורשו - לשם הוא חוזר: תינוק שתופס את שורשו באמו, אליה הוא חוזר. לעומת זאת, אצל אדם בעל תפיסה פנימית, הפחד מחזיר אותו לאחדותו בבוראו.

נמצא כי הפחד של קדושה בהכרח יוביל את האדם חזרה אל מדרגת הביטחון. כי כשם שהביטחון עניינו צירוף לאחד, כך גם הפחד פועל את החזרתו וצירופו של האדם לאחד.

הביטחון הוא הצירוף ל-'אחד' והפחד הוא שמא ינתק מה-'אחד'

בראשית הפרק הגדרנו כי הפחד הוא הפך הביטחון, אולם יש לדעת כי כל שני הפכים - מצד אחד הם הפכים, אך מצד שני יש להם שורש אחד המצרפם. ולפיכך ישנו אופן שהביטחון והפחד מצורפים ופועלים יחדיו. כמו בכל כוח בנפש גם בביטחון קיים צד של קלקול. ואכן מצד הקליפה של הביטחון המילה 'בוטח' היא נוטריקון 'בו חטא'. וממילא כאשר ישנה מציאות של חטא מיד חל הפחד התחתון הנפול בבחינת - 'פחדו בציון חטאים', של מציאות ריחוק והבדלה מה-'אחד'. ולכן מערכת הפחד העליונה מסתלקת, כי אין מקום לפחד שמא ינתק, שהרי החטא כביכול ניתקו והרחיקו מכבר. מצד כך, הפחד הינו כוח הפכי לביטחון.

אולם מצד שני, מצד התיקון, כאשר שבים בתשובה, שבים לציון, החטאים נמחלו ואין חטאים חדשים נוספים, אין 'פחדו בציון חטאים'. ממילא מערכת הפחד התחתונה מסתלקת, ומערכת הפחד העליונה, פחד של קדושה, לא להינתק מה-'אחד', חלה ותופסת את מקומה.

אזי הביטחון והפחד הופכים להיות

שלובים האחד בשני, ומשמשים להדק את החיבור ל-'אחד'. ואכן בפרק הקודם ביארנו בארוכה כי הביטחון אין עניינו לבטוח שנקבל שפע, ולא לבטוח שיהא כך ולא אחרת. אלא עומק הביטחון הוא הצירוף לקב"ה, צירוף ל-'אחד'. ובפרק זה ביארנו כי הפחד של קדושה הוא שמא ינתק מהצירוף והחיבור ל-'אחד'. הרי לנו שהפחד של קדושה והביטחון של קדושה שלובים זה בזה, שניהם משמשים לחבר ולצרף את הנפש אל הקב"ה.

בכוח הפחד קיימים שני חלקים: פחד תחתון - פחד חיצוני מנבראים ומקריהם, וכן פחד רוחני נפול - פחד מטורמאת החטאים שמעמידה את האדם במציאות של ריחוק מה-'אחד'. פחד עליון - פחד של קדושה, שהנפש מצורפת ל-'אחד' והיא מפחדת להתנתק משם, שלא להיפרד ולהיות 'שני'. כל אחד מחלקי הפחד חל מכוח תפיסה שונה בנפש: הפחד התחתון - חל מתפיסה של נפרדות, ריחוק, מציאות של נבדלות.

אם כן, פחד זה פועל תנועה של הפרדה והרחקה, ועל כן הוא כוח הפכי לביטחון. לעומת זאת, הפחד העליון - חל מכוח תפיסה של חיבור, צירוף, אחדות באחד. אם כן, פחד זה פועל תנועה של הידוק וחיזוק ההתקשרות ב-'אחד'. מצד כך, פחד זה אינו הפך לביטחון, אלא הוא שלוב ומצורף לביטחון ושניהם משמשים לקדושה.

כאשר גם הביטחון וגם הפחד חלים מצד עצם ההיות של הנברא זהו ביטחון שלם בבורא ית"ש.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

ערכין, טו, ע"ב - אמר רב חסדא אמר מר עוקבא, כל המספר לשה"ר ראוי לסוקלו באבן, כתיב הכא אותו אצמית, וכתיב התם (איכה, ג, ג) צמתו בבור חיי וידו אבן בי. וכתב המהרש"א על אתר וז"ל, כי ענין סיפור לה"ר היא כזריקת אבן להזיק ברחוק כדלקמן, אי מה יד אינה ממיתה אלא בסמוך אף לשון וכו', ת"ל חץ שחוט וגו' וק"ל, עכ"ל. ולפ"ז אינו דוקא אבן, אלא מזיק למרחוק כחץ וכאבן.

ויעויין בכתבי רמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים, דף רלג) וז"ל, לשון הרע, והוא היפוך סוד חשבון, שסיחון מלך אמרי מלך ע"ז, ובפרט אבק לשה"ר, אש יצאה מחשבון (במדבר, כא). כמו נורא בי פלניא (ערכין, טו, ע"ב) ונירם אבד חשבון, אשר המושלים ביצרם חושבין חשבון של עולם (עיין ב"ב, עת, ע"ב). והן היפוך נהרות המושך של הקודש, סוד א"ש בר"ק נג"ה (ר"ת) אבן, סוד דיבור היוצא מפיו (כי הדיבור היוצא מן הפה, הוא אותיות, שהם בחינת אבנים כנ"ל רבות), וזהו לשון הרע, גימט' נהרות, שהן מושכים כסיל (איוב, לח), עכ"ל. ולפ"ז ברור שראוי דייקא לסוקלו באבן, ודו"ק. כי הוא בבחינת גולל אבן אליו תשוב. עיין גר"א במשלי (כו, כז).

ועיקר דיבור לשה"ר במרגלים, מרגלים לשון הרגל. וכתב רמ"מ משקלוב שם וז"ל, הלשון הרע קשה מכולן (מכל ד' כיתות), ואדם "רגיל" בהם, שלכך נקרא וירגל בעבדך (שמו"ב, יט) לא רגל על לשונו (תהלים, טו), ואדם בעו"ה מורגל בהן יותר, עכ"ל.

והנה על המרגלים אמרו (סוטה, לה, ע"א) מלמד שנשתרבב לשונם ונפל על טבורם. ובטעם הדבר, ביאור בבן יהודע שם, וז"ל, נ"ל בס"ד, מה שנענשו עונש כזה, הוא מדה כנגד מדה, שהם דברו בלשונם סרה על א"י, שהוא "טבור" העולם, כי ירושלים היא אמצע הישוב כפי מעלות השמש, גם עוד ארז"ל העולם מן האמצע הוא נברא, שהתחילה הבריאה מן מקום "אבן השתיה" שהוא בקה"ק, לכך נפל לשונם על טבורם, עכ"ל. ולפ"ז המרגלים שהם שורש הלשה"ר, "מרגלים", הרגל לשה"ר, כנ"ל, דיברו על מקום האבן השורשית, אבן השתיה.

ושורש כח הרע שבלשון שהוא בחינת אבן כנ"ל, יונק משני שמות של היצה"ר, כמ"ש בשלהי סוכה (נב, ע"א), שנקרא אבן ונקרא רע, ודו"ק. ובעומק שבעה שמות יש לו ליצה"ר, וכנגדם שבעה שמות לגיהנם כמ"ש בזוה"ק (ח"ב, רסג, ע"א), ורע כנגד בור. וזהו בחינת מש"כ "צמתו בבור חיי וידו אבן ב"י, שנאמר באבן שנתנו ע"פ הבור של דניאל, עיין רש"י שם. ודייקא אבן בבור, ודו"ק. והקב"ה דייקא קרא ליצה"ר בור, כי הוא שורש הקלקול שבו, ודו"ק. והמרגלים שדברו על א"י, כנ"ל, ארץ ר"ת אבן רע צפוני, כמ"ש בקהלת יעקב (ערך ארץ). והיינו שצרפו בחינת רע ואבן, ודו"ק.

תמיד, פ"א, ת"א - בית המוקד כיפה, ובית גדול היה, מוקף רובדין של אבן, וזקני בית אב ישנים שם ומפתחות העזרה בידם, ופרחי כהונה איש כסתו בארץ. ובגמ' (כו, ע"ב) אמרו, מוקף רובדין של אבן - רובדין מאי ניהו, גזרתא דאצטבתא, דסלקי בהו לאצטבתא. ומי הוו מפליגי אבנים, והכתיב והבית בהבנותו אבן שלמה וגו', אמר אב"י, דמתקני ומיייתי מעיקרא אבני זותרתא ואבני רברבתא, כדכתיב אבני עשר אמות ואבני שמונה אמות. ופירש בתפא"י שם, וז"ל, ר"ל, בתוך הבית המוקד, היה סמוך לכותלים סביב בנין אבנים יוצאת כמין אצטבא ומדרגה סביב, ועל גבה היה שוב שורה אחרת קצרה משורה שתחתיה, וכן היה שורה ע"ג שורה, עד הרובד העליון כעין מדרגות, עכ"ל.

ושורש שינה זו ע"ג אבנים בביהמ"ק, מצינו אצל יעקב אבינו שישן ושם אבנים - אבן, מראשתיו. ודייקא שם השינה על אבן ולא על מטות, כמ"ש ולעיילי מטות, לאו אורח ארעא לעילי מטות לביהמ"ק, כי ביהמ"ק כולו נקרא חדר המטות (כמ"ש מלכים, ב, יא, ב). ולכך אין להכניס מטה בתוך מטה, ודו"ק. ויעויין שם בסוגיא, וברש"י שם.

והשורש אצל יעקב כנ"ל, שנקרא ישראל בגדלותו, ונקרא ישורון בקטנותו (ו-ן, הקטנה, כנודע), וכאשר ער נקרא ישראל, וכאשר ישן נקרא ישורון. ישן-ורו. (עיין עץ חיים, שער לא, פ"ה, מ"ת). ונקרא בשינה לב אבן. עיין הגיון הנפש העצובה (העמוד הרביעי). ותורת המנחה (דרשה עג). ושם כל האבנים, י"ב כנגד י"ב שבטים, כמ"ש חז"ל, נעשו אחד. והבן שהשבטים נקראים בערכין דידן שבטי ישורון, ישורון דייקא כנ"ל. כמ"ש (יומא, עג, ע"ב) שנכתבו שמות השבטים על האבנים. וכן נכתב שבטי ישורון, להשלים ששה אותיות בכל שבט, וכמ"ש רבינו בחיי (תצוה, כח, טו). וכן הוא בחזקוני (שם, פסוק כא). אולם יעויין שיטת הרמב"ם (כלי המקדש, פ"ט, ה"ז). ושיטת מחזור ויטרי (אבות, פ"ה, מ"ו) כשיטת הרבינו בחיי וחזקוני, ואכמ"ל.

והנה כפשוטו בביהמ"ק ישנו על האבנים ממש, אולם יעקב ישן על הארץ, ורק שם אבן מראשתיו. אולם איתא בהעמק דבר (בראשית, כח, יא) וז"ל, ויקח מאבני המקום - שעשה לו מצע ארוך כאורך גופו שלא ישן על הארץ ממש, וישם מראשתיו - עוד אבן אחת גבוה מעט למראשותיו. אולם בביהמ"ק נתנו בגדיהם כנגד ראשם, כמ"ש שם במשנה, ורמב"ם בית הבחירה (פ"ח, ה"ט).

ופנימיות תיקון האבן לעלות בחינת שינה, בחינת ישורון, כנ"ל, ובחינת ישן, לבחינת ישר, ישורון, ישר-וון. וזה גנוז בפנימיות כח האבן, וכמ"ש הרד"ק (זכריה, ג, ט) כי הנה האבן - הוא אבן הבדיל "שמיישרין" בו הבנין. ומעין כך ברש"י (שם, ד, ז), עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

נח | י-צ

וזהו בחינת ביצה, בה-יצ, ר"ת של ביצה, י"ב צרופי הוי"ה, כמ"ש בשם המגיד ממזריטש. וכן בשם מ"ב, שם ראשון אבגית"ץ, ימינך תתיר צרורה, אותיות י-צ. והמובחר שנתקן מהפרוד של הניצוצות כנ"ל, ועלה ונתקן, הוא בחינת מיץ, מ-יץ, תמצית, ודו"ק. והזוכה לברר זאת הוא בחינת צדיק, צי-דק.

ובא"ת ב"ש מתחלפים צ-י, באותיות מ-ה, בחינת אדם (גימט'י) כנודע. וזהו שלמות דתיקון שיוצא ונתגלה צורת אדם, וזהו מצד גליוי שלמות קומת הנבראים. (ובקלקול קומת אדם, עמד ומיעטו על ק' אמה, כמ"ש בחגיגה, י-צ, גימט' מאה, כנ"ל. ונגלה בעשו איש ציד, צי-ד). אולם מצד המאציל העליון יצא, יצ-א, יצא ונתגלה א - אלופו של עולם. וזהו הגליוי השלם, והוא הארת משיח כנודע. שעל משיח כתיב שיגבה מאד - אדם, כנודע. ומגלה את אלופו של עולם. ואם זכו, אזי אחשינה, בחינת האיץ, הא-יץ.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה:

יצר, יצא, הפיץ, יצחק, הפציר, האיץ, יקץ, יצק, יצף, הציל, יחץ, יצב, מליץ, יצהר, יחצאל, יצוע, קיצון, ציץ, יתץ, אליצור, ציצית, יהצה, אליצפן, ביצה, הציק, קציץ, מיץ, יועץ, אחימעץ, קיץ, יציע, עריץ, פריץ, מרביץ, יחליץ, יהוצדק, צדיק, קציר, מצרים, ציד, צעיר, צמיד, הצליח, צידון, נציב, עצמי, אציג, צעיף, מצליח, צפחית, אציל. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

יסבבנהו, יס-בבנהו. י-ס, ר"ת, יש סוף. היפך, א"ס, ויפח כי יצר לב האדם רע מנעוריו. יצר, יצ-ר. והנה אות צד"י עצמה מורכבת מאות יו"ד-נו"ן, כנודע. והרי שאות יו"ד כלולה בצד"י. וכן בסוג זיווג האותיות, בבחינת א"ט ב"ח וכו', יש חיבור של י-צ. וכן צד"י במילוי, יש בה אות י'.

וזהו בחינת יצר, יצ-ר. יצר טוב חיבור של אותיות צ-י, ויצר הרע, פירוד של צ-י. וכאשר מתגלה חיבור של צ-י, מצד הקלקול, עולה בגימט' ס"ם, והוא בחינת סמ-אל, כנודע, בחינת סם המות, היפך סם חיים. בחינת עריץ, ער-יץ. ובחינת הפירוד, הוא בחינת יחץ, יצ-ח. אותיות חצי. והוא בחינת יתץ, יצ-ת. ובחינת הפציץ, הפצ-יץ, פירוד, פיזור. והוא פסולת מדת הדין ששורשה בקדושה יצחק, יצ-חק. ובשורש זהו דין דקדושה, בבחינת "עקדת" יצחק, הכל עקוד ומחובר. אולם כאשר יצא, יצ-א, לחוץ, נעשה פזור והפצה. והפזור השלם לקצוות, בחינת קיצון, קון-יצ. ובתיקון זהו מצות ציצית, צי-צי-ת, בד' כנפות. ומצד התיקון, חלקי הפזור שנפלו לתתא ונתפזרו, צצים ועולים למעלה. בחינת ציץ, צי-ץ, ניצוצות שעולים ונתקנים כנודע.

ושורש בירורם ע"י החכמה, כמ"ש "כולם בחכמה אתברירו". והוא בחינת שמן יצהר, יצהר, יצ-הר. ובשמן נעשה יציקה, יצ-יקה, ויצק שמן על ראשה, וזאת עשה יעקב אחר שישן ויקץ, יצ-ק. וכח החיבור בין החלקים אחר שעלו ונתברר הפסולת מהם, הוא בחינת צמיד, צי-מד, ונקרא מליץ, "המליץ בינותם", מל-יצ. ושורש כל החיבורים הוא חיבורים של י"ב צרופי שמות הוי"ה, כנודע.

התבודדות בקרב בחניות ספרים בארץ

ההתבודדות ומעלתה מוזכרות רבות בדברי גדולי ישראל בדורות האחרונים והיא מן העיקרים בתורת הבעש"ט וחסידות ברסלב, אך כבר רבותינו הראשונים האריכו רבות בחשיבותה, תפקידיה ודרכיה. מתוך דבריהם מתברר שגדולי ישראל רובם ככולם היו מתבודדים באופנים שונים.

בדברי רבותינו הראשונים המושג "התבודדות" אין פרושו דיבור עם ה' בהודאה ותפילה בלבד אלא זוהי רק החיצוניות של דבריהם. עניין ההתבודדות הוא השקטת הגוף והחומר וגילוי חלקי הנשמה. לאחר שאדם גילה את מציאות ה'אני' והשקיט את מציאות החומר, עבודתו לגלות את מציאות ה' בקרבו. דבר זה נעשה ע"י פנייה אל בורא עולם בהודאה ותפילה.

מהי דרך העבודה למעשה בזמן ההתבודדות?

כפי שהרוצה לקנות לחם יכול למצוא במרכולים הגדולים כמה עשרות סוגי לחמים; שעורים, חיטים, קמח מלא ועוד סוגים אשר שם התואר 'לחם' וודאי שייך לכולם, כך גם המושג 'התבודדות', אף שהוא שם תואר אחד, יש בו דרכים רבות ושונות. ספר זה מביא אחת מן הדרכים.

ספר זה נבנה על דברי ר"א בן הרמב"ם ועל דברי רבי אברהם אבולעפיה. בצירוף שניהם יחד העמדנו צורה אחת של התבודדות.

ספר זה עוסק במישור המעשי - בהכנה להתבודדות ובהדרכה מעשית בהתבודדות עצמה, אך תכליתו להביא את האדם לתפיסת חיים חדשה - "חיים של התבודדות". הספר פונה לכולם, אך מותאם לנפשות הקרובות יותר לתמימות ופחות להשכלה (הספר 'דע את נשמתך' מהווה המשך לספר זה ועוסק בנושאים אלו ביתר בירור והעמקה).

כתר

השתא אלה ואלון י"א שאינם עושים פירות (עיין ערך קטן יסוד), אולם לעת"ל אמרו (כתובות, קיב, ע"ב) עתידין כל אילני סרק שבא"י שיטענו פירות. והבן שהשתא אור הכתר אינו מאיר בשלמותו, אולם לעת"ל שיתקיים ויתנו לך כתר מלוכה, יאיר בשלמותו. ואלה ואלון נקראים כן משלשון אילן שהם מקור לכל האילנות. והשתא המקור אינו מגלה פירות. ודבר זה נתגלה באברהם שתחילה היה עקר ואח"כ נפקד, שנהפך מסרק לעו" שה פירות. ושורש רפואתו בזמן מילתו שאז נתבשר על לידת יצחק שהוא עיקר ההולדה (אע"פ שכבר נולד ישמעאל קודם לכן). ועיין דגל מחנה אפרים (וירא) נמצא, אלני הוא אותיות אל-נא, וממרא גימ' רפא, וזש"כ וירא אליו ה' כאל נא רפא, ואז נרפא מעקרתו ריפוי גמור ונתבשר על לידת יצחק.

חסד

אמרו (פסחים, עד, ע"א) כיצד צולין את הפסח, מביאין שפוד של רמון וכו'. ובגמ' שם, וניתי של אלון, של חרוב, ושל שקמה, אידי דאית ביה קיטרי (קשרים), מפיך מיא. מים - חסד. וכן כתיב גבי אברהם - חסד (בראשית, יג, יח) ויאהל אברהם ויבא וישב באלני ממרא. וכן (שם, יד, יג) והוא שכן באלני ממרא. ועיין רש"י (שבת, קב, ע"ב) אפצא, מי עפצים שהוא אלון.

ועוד. אמרו (תנחומא, חיי שרה, ב) תחילתה של תורה חסד, ואמצעייתה חסד, מנין שנאמר ותמת דבורה מינקת רבקה, כיון שמתה מה כתיב ויקרא שמו אלון בכות, והיה יעקב יושב ובר כה עליה, אמר הקב"ה יהא יעקב יושב ומצער, נראה לו פנים, שנאמר וירא אלקים אל יעקב.

חכמה

עיין נועם אלימלך (לך לך, ד"ה ויעבור) כל מצוה ומצוה יש לו שורש ועיקר למעלה באילן העליון, וצריך אדם להשכיל לדעת שורש העיקר של המצוה ולא כמצות אנשים מלומדה, וזהו עד אלון מורה (לשון אילן - אלון) שמשיג כל מצוה ומצוה עד השורש שהוא עיקר האילן.

גבורה

אש. ואמרו (תמיד, כט, ע"ב) כל העצים כשרים למערכה חוץ מן זית וגפן, אבל באלו היו רגילים, במרביות של תאנה ושל אגוז ושל שמן, רבי אליעזר מוסיף אף של מייש ושל אלון. וכן פריו של אלון קשה. ועצו קשה. ולולביו נעשים קשים כעצו. ועיין פני דוד (ראה, אות ב) אצל אלוני, אצל אנשים קשים חזקי מצח שם יושב היצה"ר, מורה כמו בן סורר ומורה. ועיין תולדות יעקב יוסף (נח, ד"ה ובזה) ר"ל מה שהיו הרשעים הנקראים אלוני ממרא מהפכין מדת הרחמים למדת הדין.

בינה

עיין תפארת שלמה (לך לך, ד"ה א"י לך) ויעבר אברהם וגו', עד מקום שכס, הוא ר"ת שם כבוד מלכותו, ר"ל שעבר ובקש מקום שיקדישו שכ"ם בארץ ולא מצא, וזהו עד אלון מורה, אלון גימ' פ"ו (שם אלקים והכולל, והבן שבעומק האלון גימ' פ"ז, כי נגלה בו "שורש" הדינין שבבינה), שראה בחינת הדינים דאלקים מושלים, מורה, הוא מר-ו"ה, שהוא הפירוד בין שם הוי"ה, והיא מר לה'. ועיין אמרי אמת (ראה, תר"צ, תרצ"ב, תרצ"ג).

ועיין מאור עינים (וירא) אלוני הוא לשון חוזק, ממרא הוא לשון המראה, פירוש אפילו בחוזק ההמראה שממרא את פי השי"ת. ועיין דגל מחנה אפרים (שם), ואגרא דכלה (שם).

תפארת

יעקב. וכתיב (בראשית, לה, ח) ויקרא (יעקב) שמו אלון בכות. ועיין זוה"ק (וירא, צב, ע"ב, מדרש הנעלם) א"ר יהודה, מהו באלוני ממרא, ר"ל בתוקפו, הדא הוא דכתיב (בראשית, מט, כד) אביר יעקב. ועיין של"ה (תורה אור, וישלח, כז) ויקרא שמו אלון, דנתבשר על אבילות אמו, ואז בירך הקב"ה אותו וקראו ישראל.

ועוד. סוד התשובה, ולבבו יבין ושב. ועיין חמדת ימים (עשי"ת, פ"א) ועוד בה עשיריה, הוסיף להם עשי"ת מר"ה ועד יוה"כ, כדי שיתחרט ושב בתשובה, וכו', ובכן יהיה כאלה וכאלון בש"לכת, פירוש שמשליכים העלין ואח"כ לשנה הבאה חוזר להיות מצבת בה. והוא בחינת תשובה.

דעת

דבר והיפוכו. ה"ח - ברכה. ה"ג - שורש לקללה. ואמרו (מדרש אגדה, לך לך, יב, ו) עד אלון מורה, הראה לו (לאברהם) הר גרזים והר עיבל שהוא אצל אלוני מורה. ועיין רש"ר הירש (לך לך, יב, ו) אלון מורה, במקום זה היו הר עיבל והר גריזים, על אדמה אחת התרוממו שני הרים בעלי אופי מנוגד לחלוטין, האחד מוריק כגן פורח וכולו אומר ברכה, והשני צחיח ושומם וכולו אומר קללה.

ועיין ספר הפליאה (ד"ה א"ל ר' נחזור) הלא תראה, יעקב שמר דתו הוא באמצע המים (קו אמצע) נהפך לבכות, זהו שמלת בתוך מתהפך לבכות, והוא שאמר אלון בכות. ועיין ברית מנו"ח (הדרך השניה) וכאלון, זו היא התפארת. וכן הוא בשושן סודות (אות קפ) והאלון הוא מדת ת"ת, אשר בשלכת, ר"ל בהשליכה עליה לכל המקבלים שפע מהארתה. ועיין ליקוטי תורה (לך לך, ד"ה אל הארץ) אלון מורה הוא ת"ת דנוק'.

נצח

נצח בקו ימין, אולם בסוד ההחלפות שורשו בגבורה, ולכך יש בו תוקף של נצחון. ועיין רש"י (ישעיהו, ב, יג) ארזי הלבנון, דוגמא הוא על הגיבורים (גבורה), אלוני בשן, השלטונין, כמו שאלונים פחותים מן ארזים. ארזים - גבורה, אלונים - נצח. ועיין רמ"ז (זוה"ק, לך לך, עט, ע"ב) הנצח נקרא אלון מורה, אילון לשון חוזק כמו באילונים, ונצח היינו חוזק.

הוד

הוד והדר, יופי. ואמרו (פסחים, נג, ע"א) תניא, רשב"ג אומר, סימן להרים, מילין. וברש"י שם, מילין עפצין, גלי"ש (עפצי אלון), אבל שאר אילנות שבהרים אין יפין, ונפק"מ דלא מיתנין ביכורים מינייהו, וכדלקמן.

והנה כתיב (פינחס, כו, כו) בני זבולון למשפחתם וגו', לאלון משפחת האלוני. זבולון בהוד (עיין חמדת ימים, פסח, א. ומ' קדש מלך, מצורע, נג, עב).

יסוד

עיין קהלת יעקב, אלון מורה הוא בחינת יסוד דזעיר שהוא האילן המורה ומשכיל שפע למלכות. ועוד. באלוני ממרא ניתן לאברהם עצה על המילה. ועיין ריב"א (וירא, יח, א) ואמר לו ממרא שיחתוך עור של ראשו עד שישאר הגיד כאלון. עיי"ש.

ועוד. אמרו (סוטה, לב, ע"א) כיון שעברו ישראל את הירדן ובאו אל הר גריזים ואל הר עיבל שבשומרון שבצד שכם שבאצל אלוני ממרא, שנאמר הלא המה בעבר הירדן וגו', ולהלן הוא אומר ויעבר אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה, מה אלון מורה האמור להלן שכם, אף אלון מורה האמור כאן שכם. מקום של יוסף שמדתו יסוד. ועיין ב"ר (חיי שרה, ס, טו) הנה בעל החלומות הלזה בא וכו', הלזה אלון זה. והבן שיסוד מקום ההולדה, אולם אילן אלה מין אילן סרק הוא כמ"ש רש"י (וישלח, לה, ד) וזהו מכח שליטת כח הר עיבל. אולם יש ממנו לולבין כמ"ש (שביעית, פ"ז, מ"ה) והוא בחינת צדיק כתמר יפרח. ועיין מצודות ציון (ישעיהו, ו, יג) כאלה וכאלון, שמות אילני סרק. ועיין הכתב והקבלה (וירא, נט, ד"ה אמרי שפר) מין אילן שאינו עושה פירות משובחים כל כך. ועיין תשובות רב נטוראי גאון (סימן תנ). ועיין רש"י (הושע, ד, יג). ועיין אברבנאל (הושע, פ"ד) שאלה אין לו פירות, ואלון יש לו פירות.

מלכות

אמרו (זוה"ק, סתרי תורה, לך לך, פ, ע"א) ויעבור אברהם עד מקום שכם, דא בי שכינתא אתר דדירא דשכינתא תמן,

כמא דאת אמר (בראשית, מח, כב) ואני נתתי לך שכם אחד, דא שכינתא דאתחזי ליה, הואיל ואתקרי צדיק דהא צדק לאו דיוורה אלא בהדי צדיק, ודא הוא עד מקום שכם עד אלון מורה, אלו בתי מדרשות דאולפין ומורין תמן תורה ברבים.

ועוד. לשון אלה, שבועה, שבע, במלכות, כנודע. ועיין רש"י (לך לך, יב, ו) אלון מורה הוא שכם, הראו הר גריזים והר עיבל ששם קבלו ישראל שבועת התורה. ועיין רע"ב (שם) מדכתיב לשון אלון שהוא לשון אלה ומורה לשון הוראה, והרי הוא כאילו כתיב אלון ההוראה, כמו שאמר ששם קבלו שבועת התורה. וכן הוא בשפתי חכמים (שם) בשם מהרש"ל.

נפש

מעשה. ועיין חולין (יג, ע"א) גבי אלון שחקק לעשות ממנו כלי, שיש להם מעשה ואין להם מחשבה. ועיין רש"י ותוס' ועוד ראשונים שם. אי מעשה גרידא סגי או בעי אף דיבור.

רוח

יש בו שלכת אחר שלכת כנ"ל, והוא ע"י הרוח שמשליך עליו. ועיין עמק המלך (התנצלות מהרב המחבר) עד אילן בצעננים (אלון בצעננים, שופטים, ב, יא) הוא אילן מורה מקום סופה וסערה.

נשמה

הנשמות בצורת אילן כנודע. וזהו אלון שורש האילנות, עיין ערך קטן כתר.

חיה

היפך חיה, חיות, מות, אבלות. אלון נקרא בלשון יוני אבל (עיין רש"י, בראשית, לה, ח). אבל נאמר בו והחי יתן אל לבו, מאור החיה.

יחידה

עצם הדבר. וכתיב (ישעיהו, ו, יג) והיתה לבער כאלה וכאלון. וברש"י שם, אשר בזמן שלכת שלהן משליכין עלין שלהן בימי הסתו שילוך אחר שילוך עד שאין נותר בה זולתי המצבה. וכן יחידה, איתן שבנפש, לשון קושי. ועיין שביעית (פ"ז, מ"ה) שלולבי אלה אף שיש להם שביעית אין להם ביעור, ואמרו בירושלמי שם מפני שסופן להקשות ונעשין כאביהן דנעשין כעץ, והעץ אינו כלה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

חילון ערכים בקבלה - גופא

וטעם נוסף שת"ת ויסוד כחד חשיבא, כי מחברים ה' עלאה עם ה' תתאה. ת"ת לצד אמא עלאה, ויסוד לצד אמא תתאה. כן נתבאר בתיקונים (מא, ע"א) וז"ל שם, קם סבא חד, פתח ואמר, ובהאי ה' אית בה תלת ווי"ן, דאינון ח"י ברכאן. כגוונא דא ה', דאתמר בהון וברכות לראש צדיק, מאי ראש צדיק, דא עמודא דאמצעייתא, וביה שריין ח"י ברכאן דה' עלאה, ומניה אתמשיכו לה' זעירא על ידא דצדיק, ובגין דא גוף וברית חשבינן כחד, עכ"ל. ועיין עוד גר"א (תיקונים, תיקון ע', ד"ה דביה אתכלילן).

ובאופן רחב יותר, גופא, ת"ת, קו אמצע, עולה אף למעלה ממקום חג"ת, לרישא. וכמ"ש הגר"א (ספ"י, פ"ב, מ"ו) על דברי התנא אצבעות הידים, ולשון חוק מכריע בינתיים. וכתב הגר"א שם וז"ל, יו"ד אצבעות הידים, וברית הלשון שהוא גוף ת"ת, מכריע בינתיים, עכ"ל. וכן כתב שם (פ"ה, מ"א) ובגוף, בגרון שהוא התחלת הגוף, עכ"ל. והשורש באו"א, שמלבישים על חג"ת דא"א, וכתרם בגרון דאריך, ודו"ק. וכן כתב עוד בפירושו בתיקונים (תיקון ע, ד"ה במדה מסטרא).

והנה הדבר הנבדל לגמרי ממדרגת גופא, הוא הכתר, עיין שער ההקדמות (פ"א, ע"א), וכמ"ש הגר"א (תיקונים, תיקון י"א מתיקונים אחרונים) וז"ל, כתר על אדם שאינו מכלל הגוף, עכ"ל. אולם נקרא נשמת גופא. וכמ"ש בדרן ידן (מאמר ד) וז"ל, "משה מלגאו יעקב מלבר". בסוד משה מרכבה ל"נשמת" התפארת, הנקרא תוך ואמצע, סוד דעת הנעלם העולה למעלה, מן כתר, ויעקב גוף הת"ת, עכ"ל. ועיין עץ חיים (שער כה, דרוש ה) מה שכתב לגבי ירידת הכתר ודעת דז"א למטה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליטי"א במיוחד לעלון

וזה לשון העץ חיים וחג"ת הם ב' דרועין וגופא, עכ"ל. ומקורו בזוה"ק (ח"ג, רכג, ע"א) תפארת אתקרי גופא. וכן שם (רלה, ע"ב) תפארת סלם באמצעייתא דגופא, כליל תרין דרועין וגוף וברית ותרין שוקין.

ופעמים כל החג"ת נקראים גופא. לדוגמא עיין שער הכוונות (דרושי חזרת העמידה, דרוש ב) וז"ל, בגופו שהם חג"ת, עכ"ל. ובפע"ח (שער מקרא קודש, פ"ה) כתב, בגופא שהוא סוד חג"ת, עכ"ל. ועוד מקומות רבים. עיין שפע טל (חלק טל, ש"ו, פ"ט). אולם על דרך כלל נה"י נקרא לבר מגופא. ופעמים תפארת ויסוד נקראים גופא, וכמ"ש בעץ חיים (שער כט, פ"ה, מ"ב) וכל גופא דז"א, שהם ת"ת ויסוד. ושם (ש"ח, פ"ג, מ"ת) פרקא קדמאה דיסוד הקבוע בתוך הת"ת, הוא הגוף, עכ"ל. כי תחלת היסוד למעלה מן נו"ה ונכנס בגבול הת"ת בשליש תחתון שלו. אולם פעמים מוגדר היסוד כחלק "רביעי" של הת"ת, כמ"ש שם (שער הכללים, פ"ט) וז"ל, וכבר ידעת כי היסוד נקרא "רובע ישראל", פירוש, רביעי של ת"ת הוא מדת היסוד, כי שיעורה גופא ד' בריתות, עיי"ש. ומעין כך בשער ל"ד, פ"ב, מ"ב.

ופנים נוספות לחיבור ת"ת ויסוד, נתבאר בגר"א (תקו"ז, תיקון כא) וז"ל, הדעת דהוא בת"ת ויסוד, דביה אמרו, גוף וברית אחד (זוה"ק, ח"ג, רכג, ע"ב. וגוף וברית חשבינן לחד). ודקות נוספת נתבארה בדבריו (ספ"י, פ"ד, מ"ח) וז"ל, בין חסד לנצח הגוף מפסיק וכן בין הוד לגבורה, אבל בין גוף לברית אין הפסק, עכ"ל. ועוד כתב (ספד"צ, פ"ג, ד"ה בכללא חדא אתעבידו) וז"ל, וז"ס גוף וברית כחדא חשבינן, והן ו"ו (מילוי אות ו', ו-ו), שניהם כוללין ו"ק, כל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף (ב"ר, וישב), עכ"ל. ועיין תיקונים (סח, ע"ב), וגר"א (שם). ועוד בדבריו בתיקון י"א מתיקונים אחרונים.

נא לשמור על קדושת הגליון

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 - ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]